

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Zapadnohercegovačka
OPĆINA POSUŠJE

**Analiza ankete o zadovoljstvu privatnog sektora
uslugama javnog sektora**

Posušje, siječanj 2019. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Zapadnohercegovačka
OPĆINA POSUŠJE

Sadržaj

1	METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....	4
	UVOD	4
	METODOLOGIJA	4
2	OSNOVNE INFORMACIJE O ANKETIRANIM PODUZEĆIMA	5
	BROJ STALNO ZAPOSLENIH U 2018. GODINI.....	5
	PODRUČJE DJELATNOSTI	6
	PROSJEČAN GODIŠNJI PROMET U PROTEKLOJ 2017. GODINI.....	6
	IZVOZ PODUZEĆA	7
	WEB STRANICA PODUZEĆA.....	8
	JEDNA ILI VIŠE POSLOVNICA	8
3	POTREBE I PRIORITETI	9
	POTREBA ZA NOVIM ZAPOŠLJAVANJEM.....	9
	SEZONSKA RADNA SNAGA	10
	PROBLEMI PRI PRONALASKU STRUČNOG KADRA	11
	IZLAZAK NA NOVA TRŽIŠTA	12
	NOVA OPREMA / STROJEVI	12
4	ZADOVOLJSTVO PRIVATNOG SEKTORA USLUGAMA JAVNOG SEKTORA.....	14
	POTEŠKOĆE PRI POSLOVANJU U OPĆINI POSUŠJE	14
	UPOZNATOST SA USLUGAMA KOJE OPĆINSKA ADMINISTRACIJA NUDI POSLOVNOM SEKTORU	15
	NAJBITNIJE OPĆINSKE USLUGE.....	15
	SURADNJA S PREDSTAVNICIMA LOKALNE SAMOUPRAVE	18
	BROJ POSLOVNIH ZONA U OPĆINI POSUŠJE	19
	KVALITETNO UREĐENI PODATCI O INFRASTRUKTURI, VRSTI I CIJENI KOMUNALNIH USLUGA U POSLOVNIM ZONAMA KOJE SE NUDE POTENCIJALNIM ULAGAČIMA.....	19
	PLANOVI INFRASTRUKTURNOG RAZVOJA (PUTEM INTERNETA, MEDIJA ILI NA DRUGE NAČINE) ...	19
	OPĆINSKA WEB STRANICA I STATISTIČKI PODATCI I INFORMACIJE	20
	KVALITETA UREĐENJA I DOSTUPNOST PODATKA TE INFORMACIJE POTREBNE PRIVATNOM SEKTORU OBJAVLJENE NA SVOJOJ WEB STRANICI.....	20
5	PRIJEDLOZI PRIVATNOG SEKTORA ZA POBOLJŠANJE SURADNJE S JAVNIM SEKTOROM	21
	UPOZNATOST SA DJELOKRUGOM RADA ODSJEKA ZA RAZVOJ OPĆINE POSUŠJE.....	21

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Zapadnohercegovačka
OPĆINA POSUŠJE

USLUGE ODJELA ZA RAZVOJ	21
PRIJEDLOGE ZA SURADNJU S OPĆINOM POSUŠJE	21
6 ZAKLJUČAK ANALIZE	23

1 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

UVOD

Odsjek za razvoj i Jedinica za lokalni ekonomski razvoj Općine Posušje u razdoblju od 1.11.2018. do 31.12.2018. je proveo istraživanje o zadovoljstvu privatnog sektora radom javne uprave te cijenama i kvalitetom komunalnih usluga.

Namjera ovog istraživanja je da se ustanovi razina zadovoljstva privatnog sektora uslugama javne uprave i ostalim područjima važnim za odvijanje poslovanja na području općine Posušje, kako bi se u skladu sa rezultatima poduzeli konkretni koraci radi poboljšanja poslovnog okruženja i pružanja usluga od strane općinske uprave. Rezultati ove ankete će biti na raspolaganju Odsjeku za razvoj, Jedinici za lokalni ekonomski razvoj kao i Lokalnom ekonomskom vijeću za poboljšanje poslovnog okruženja. Ovo istraživanje je provedeno na području Općine Posušje. Rezultati istraživanja su predstavljeni postotno, grafički i brojčano prilagođeno pitanjima i odgovorima koji su dati.

METODOLOGIJA

Metodološki pristup istraživanju zasniva se na korištenju anketnog upitnika preko izravnog načina prikupljanja podataka sa definiranim pitanjima i kombinacijom unaprijed određenim odgovorima koji su ponuđeni kao i dogovorenim pitanjima.

Upitnik se sastojao od tri skupine pitanja:

- Osnovne informacije o poduzeću
- Potrebe i prioritete u poslovanju poduzeća
- Zadovoljstvo privatnog sektora uslugama javnog sektora

Pored odgovora na postavljena pitanja, u upitniku je stavljena mogućnost da poduzetnici daju prijedlog za poboljšanje ili navedu u kojem području poslovanja im je potrebna pomoć ili podrška javnog sektora.

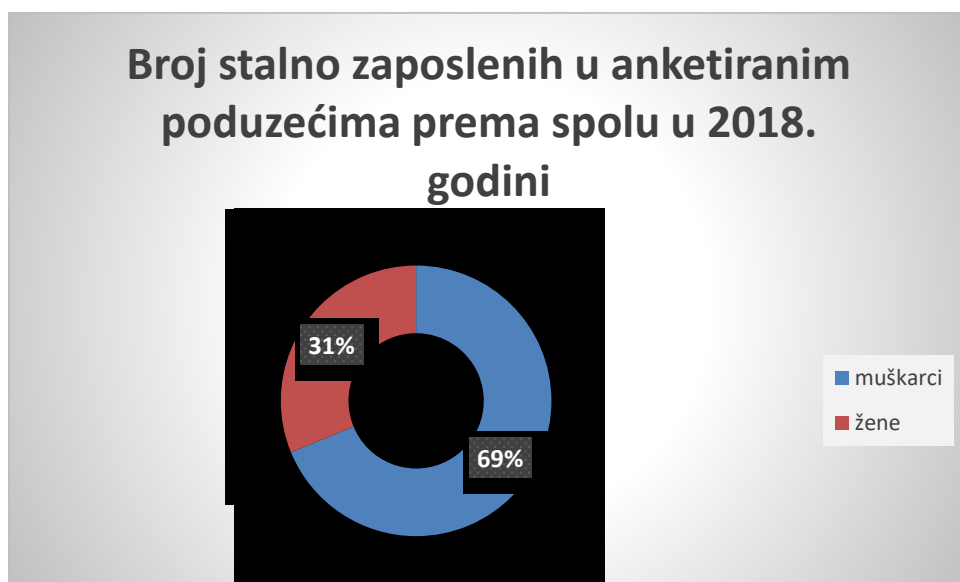
Anketa je provedena na uzorku od pedeset sedam poduzeća iz privatnog sektora.

2 OSNOVNE INFORMACIJE O ANKETIRANIM PODUZEĆIMA

BROJ STALNO ZAPOSLENIH U 2018. GODINI

Od ukupnog broja anketiranih poduzeća, odnosno 57 privatnih poduzeća, svi od njih su dostavili podatke. Ukupan broj zaposlenih u anketiranim poduzećima je 1333, od čega je 917 muškaraca 416 žena. Od ukupnog broja zaposlenih u anketiranim poduzećima, izraženo u postotcima, na muškarce otpada 69 %, na žene 31 %.

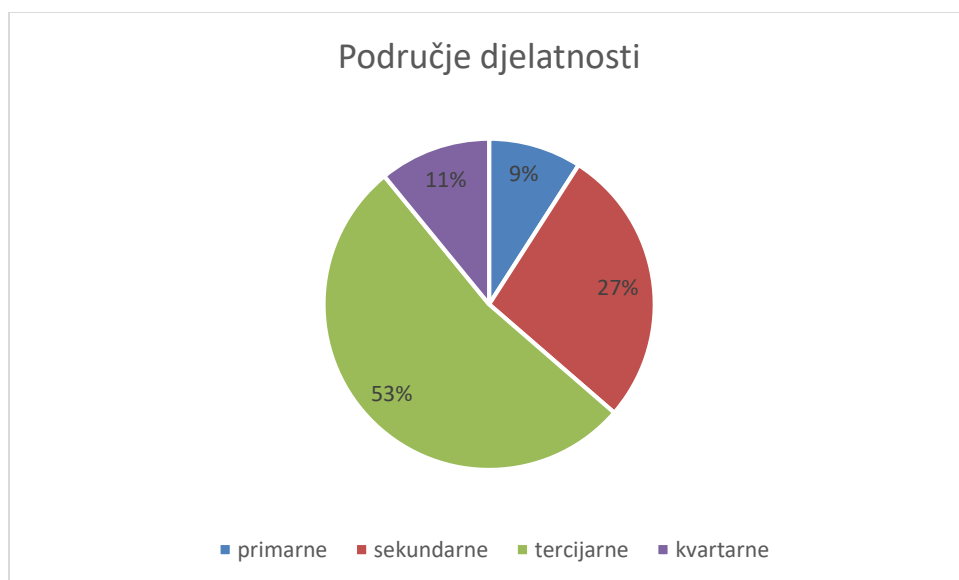

Grafikon 1: Spolna struktura zaposlenika na području općine Posušje

PODRUČJE DJELATNOSTI

Od anketiranih poduzeća 53% se bavi tercijarnim djelatnostima, 27% sekundarnim djelatnostima, 11% kvartarnim i 9% primarnim djelatnostima.

Grafikon 2: Najčešće djelatnosti kojima se bave ispitana poduzeća

PROSJEČAN GODIŠNJI PROMET U PROTEKLOJ 2017. GODINI

Na ovo pitanje su odgovorila 53 poduzeća od ukupno 57 anketiranih. Od onih koji su naveli podatke njih 7 je ostvarilo preko 10 milijuna KM prometa, 12 je ostvarilo godišnji promet između 2 i 10 milijuna KM, od 500.000,00 do 1 000 000 4 poduzeća, a preostalih 25 poduzeća je ostvarilo promet do 500.000,00 KM.

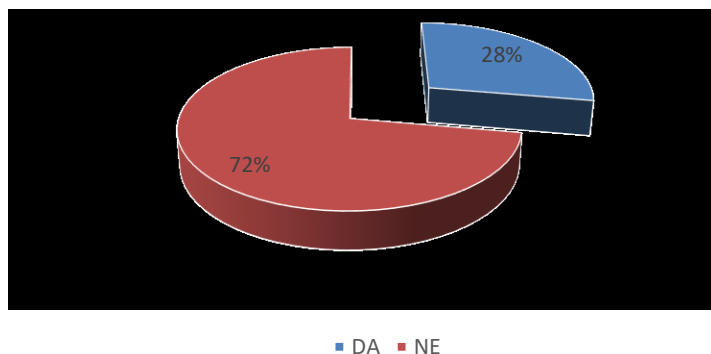
Grafikon 3: Grafički prikaz prosječnog godišnjeg prometa ispitanih poduzeća u protekloj godini

IZVOZ PODUZEĆA

Na pitanje o izvozu su odgovorila 54 poduzeća, od kojih 28% poduzeća svoje robe ili usluge prodaje na stranom tržištu. Najveći postotak izvoza ostvaruje poduzeće koje se bavi proizvodnjom kablova, instalacijskih žica i vodova za polaganje u iznosu od 86%, dok poduzeće koje se bavi proizvodnjom armaturnih mreža izvozi čak 70% svojih proizvoda. Ostali postotci izvoza se kreću od 5% do 47% proizvedenih proizvoda iz različitih područja djelatnosti.

Postotak anketiranih poduzeća koja su
ostvarila izvoz u 2018. god

Grafikon 4: Podjela anketiranih poduzeća na izvozno i lokalno orijentirana

WEB STRANICA PODUZEĆA

Od anketiranih poduzeća njih 61% posjeduje web stranicu, dok 39% ne posjeduje. Iako Web stranica označava ozbiljnost i način komunikacije poslovanja poduzeća samo njih 61% posjeduje ovaj oblik komunikacije sa svojim klijentima.

JEDNA ILI VIŠE POSLOVNICA

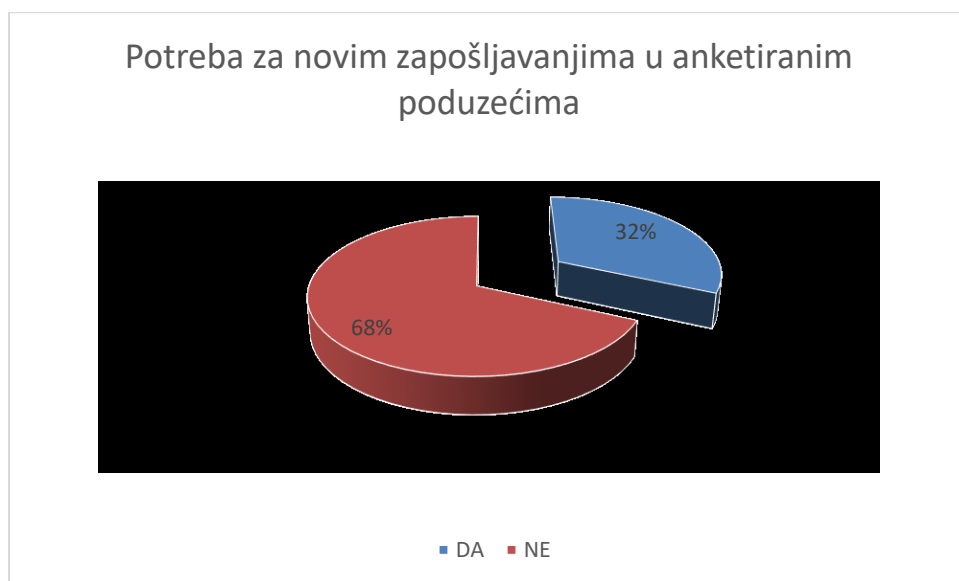
Broj anketiranih poduzeća koja su odgovorila na ovo pitanje je 54 od njih 57. Više poslovnica ima 19% anketiranih poduzeća. Najveći broj poslovnica je 283 koje ima jedno od anketiranih poduzeća njih četvero ima po dvije poslovnice, troje po tri poslovnice, jedno osam poslovnica i jedno dvanaest poslovnica.

3 POTREBE I PRIORITETI

POTREBA ZA NOVIM ZAPOŠLJAVANJEM

U ovom anketnom pitanju izjasnilo se 51 od anketiranih 57 poduzeća. Od 51-og odgovora, 32% je izrazilo potrebu za novim zapošljavanjem dok ostatak od 68% nije naznačio potrebu za dodatnim zapošljavanjima.

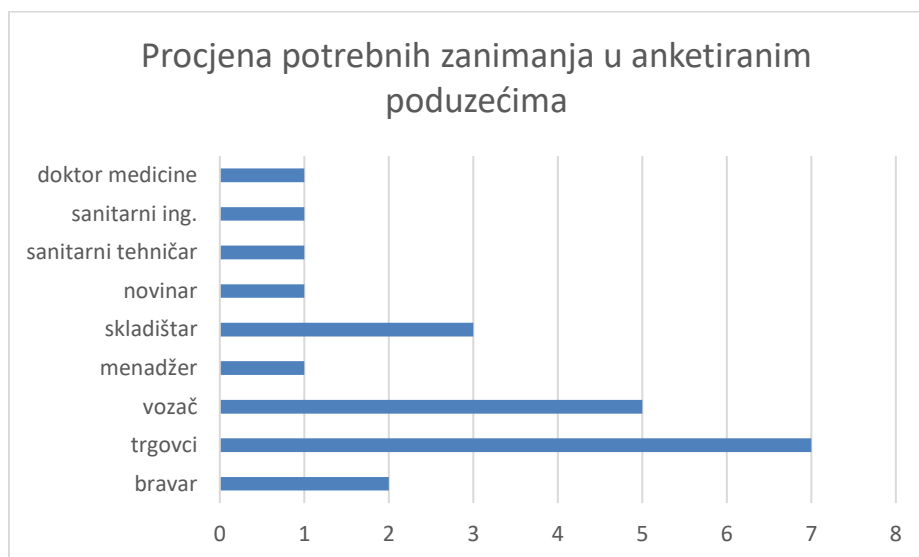

Grafikon 5: Potrebe za dodatnim kadrovima anketiranih poduzeća

Ova 32% poduzeća koja su iskazala potrebu za novim zapošljavanjima. Pema vrsti kadrova i stupnju stručne spreme, najviše ih je iskazalo potrebu za zapošljavanjem srednje stručne spreme (bravare, vozače, trgovce, sanitarne tehničare, građevinske tehničare....) A preostali

dio se odnosi na visoku stručnu spremu (diplomirane inženjere građevine, menadžere, doktore medicine, sanitarne ing...)

Grafikon 6: Broj i vrsta kadrova koja su anketirana poduzeća navela kao njima deficitarna

SEZONSKA RADNA SNAGA

Od 57 anketiranih poduzeća, njih 47% poduzeća je iskazalo potrebu za zapošljavanjem sezonske radne snage, dok njih 53%, odnosno preostali anketirani poduzetnici nemaju tu potrebu.

Grafikon 7: Potreba za sezonskim zapošljavanjem

PROBLEMI PRI PRONALASKU STRUČNOG KADRA

Od 53 odgovora na ovo pitanje 42% ispitanih je odgovorilo kako je imalo probleme u pronalaženju stručnog kadra. Najveći broj stručnog kadra koji nedostaje je iz područja građevine (inženjer građevine, građevinski tehničari, arhitekti, zidari, tesari), zatim iz područja medicine (stomatolog, zubotehničar, sanitarni tehničar) te na području uslužnih djelatnosti (vozači, automehaničari kuhari, mesari, trgovci).

Grafikon 8: Problemi u pronalaženju stručnog kadra

IZLAZAK NA NOVA TRŽIŠTA

Od 57 anketiranih poduzeća 53 ih je odgovorilo na pitanje o potrebi izlaska na nova tržišta, Od odgovorenih pitanja 16% poduzetnika ima potrebu izlaska na nova tržišta, dok preostali dio poduzetnika je odgovorio s negativnim odgovorom. Najčešća tržišta na koja poduzetnici planiraju proširiti poslovanje su:

- Kina
- EU
- Švicarska
- Katar
- Kanada
- SAD

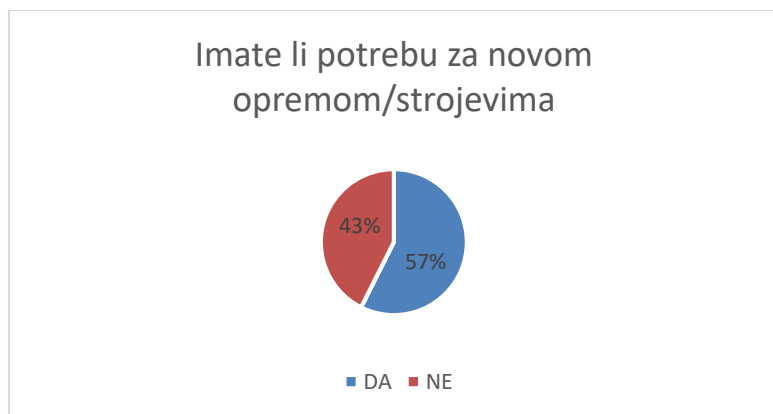

Grafikon 8: Potreba za izlaskom na nova tržišta

POTREBA ZA NABAVU NOVE OPREME / STROJEVA

Odgovor na pitanje o potrebi za novom opremom ili strojevima je dostavilo 53 poduzeća od anketiranih 57. Na odgovorena pitanja za potrebu nabave nove opreme/strojeva njih 57 % ima potrebu, dok je preostalom dijelu poduzetnika od 43%, dostatna postojeća oprema i strojevi za njihove poslovne kapacitete.

Grafikon 9: Potreba za novom opremom

Potrebna oprema anketiranih poduzetnika se odnosi na sljedeće kategorije:

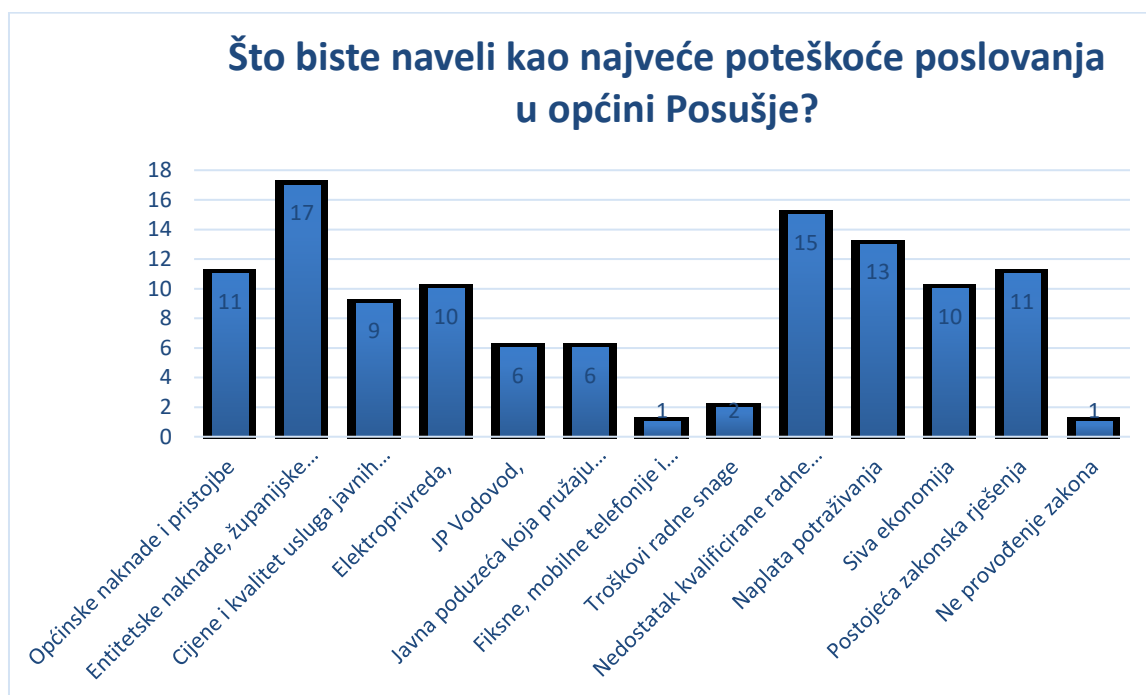
- Oprema za proizvodnju
- Pekarska oprema
- Oprema za proizvodnju kablova i vodova
- Informatička oprema
- Strojevi (hidraulična brizgalica za proizvodnju PVC kutija, zamagljivači, stroj za plastifikaciju metala, stroj za razvlačenje žice)
- Vozila (radna, dostavna i prijevozna)
- Oprema za servis vozila
- Strojevi za grafičku obradu (ploter, plošni rezač, printeri)
- Oprema za radio stanice
- Uredska oprema
- Mljekarska oprema
- Transportna vozila

4 ZADOVOLJSTVO PRIVATNOG SEKTORA USLUGAMA JAVNOG SEKTORA

POTEŠKOĆE PRI POSLOVANJU U OPĆINI POSUŠJE

Na pitanje o poteškoćama pri poslovanju u Općini Posušje je odgovorilo 47 poduzeća od anketiranih 57 poduzeća što predstavlja 94%. Na grafikonu ispod su prikazane najčešće poteškoće s kojima se suočavaju anketirana poduzeća. Najčešće se susreću sa problemima entitetskih naknada, nedostatkom kvalificirane radne snage, te naplatom potraživanja i postojeća zakonska rješenja i entitetske naknade. Siva ekonomija i entitetske naknade i pristojbe čine poprilične poteškoće kao i nedostatak kvalificirane radne snage, dok je najmanji udio istaknuo troškove radne snage kao jednu od poteškoća za poslovanje u općini Posušje.

Grafikon 10: Poteškoće za poslovanje u općini Posušje prema odgovoru anketiranih poduzeća

UPOZNATOST SA USLUGAMA KOJE OPĆINSKA ADMINISTRACIJA NUDI POSLOVNOM SEKTORU

Odgovor na pitanje o poznavanju usluga općinske administracije su dostavila 52 poduzeća od kojih je njih 19% u potpunosti upoznato s uslugama, 75% djelomično upoznato s uslugama a preostalih 6% nije upoznato s uslugama općinske administracije što je prikazano u grafikonu ispod.

Grafikon 11: Poznavanje usluga općinske administracije

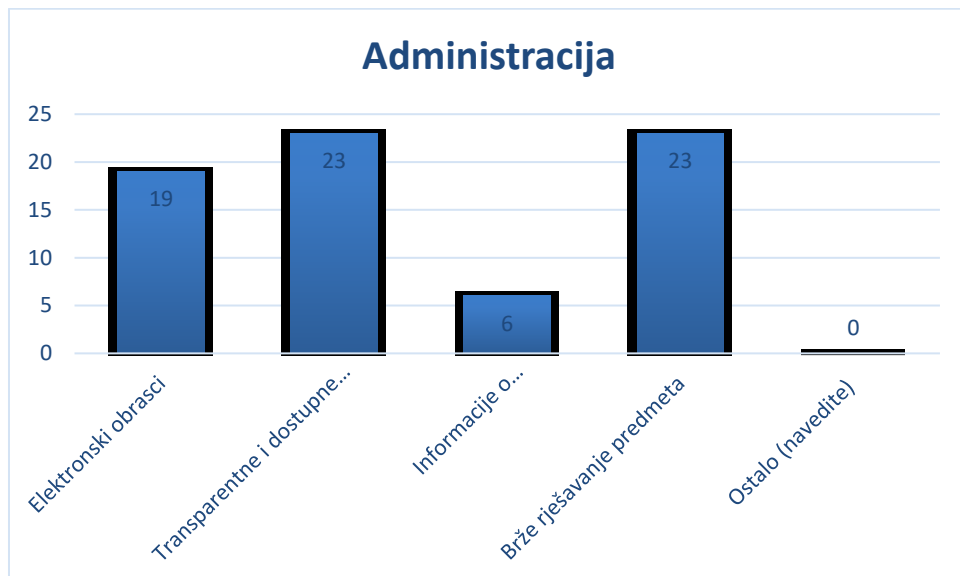
NAJBITNIJE OPĆINSKE USLUGE

Većina anketiranih poduzeća je odgovorila na postavljeno pitanje o važnosti općinskih usluga. Najvažnijim uslugama administracije anketirana poduzeća smatraju transparentne i dostupne podatke, brže rješavanje predmeta te elektronske obrasce.

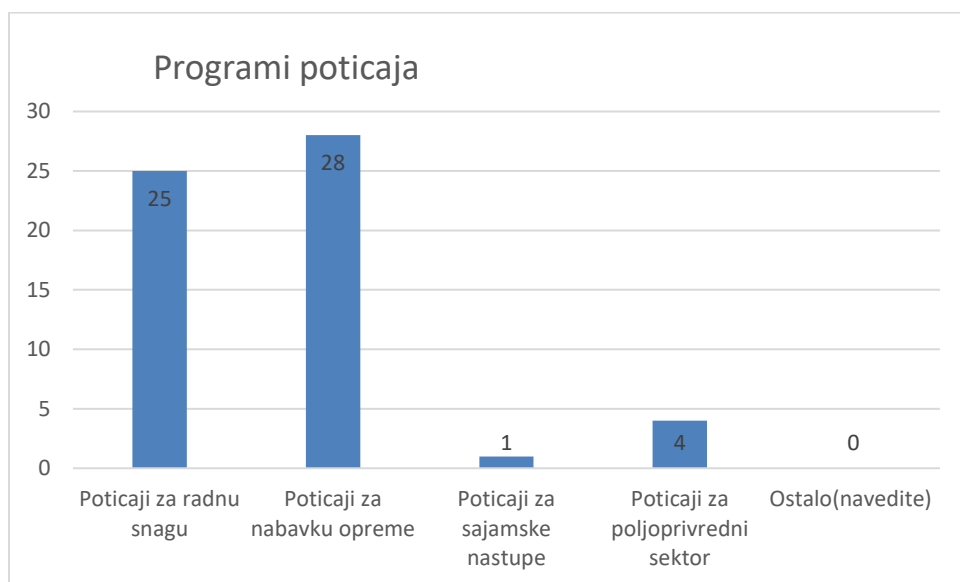
U pitanju o najvažnijim uslugama općine među programima poticaja 28 odgovora se odnosi na poticaje za nabavku opreme. Iza njih slijede poticaji za radnu snagu 25 odgovora te poticaji za poljoprivredni sektor 4 odgovora.

Od ostalih oblika podrške Općine privatnom sektoru navedene su: ubrzano izdavanje dozvola 20 odgovora, podrška lokalnim gospodarstvenicima kroz posredovanje u komunikaciji s višim razinama vlasti 11 odgovora te promocija na općinskoj web stranici 9 odgovora.

Što je prikazano u grafikonima ispod.

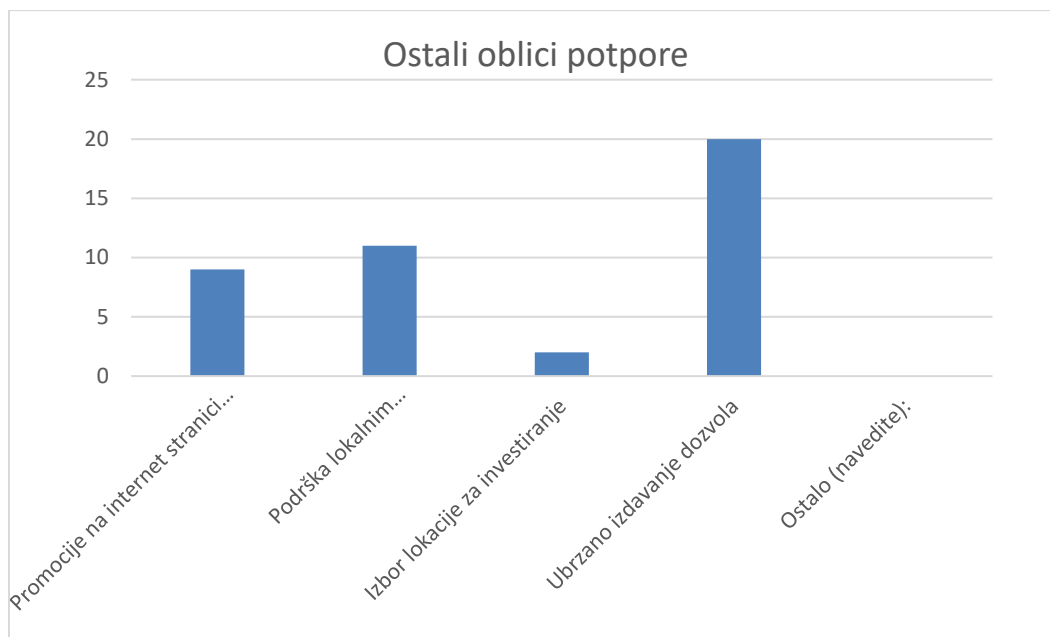
Grafikon 12: Usluge u administraciji Općine Posušje prema anketiranim poduzećima

Grafikon 12: Najvažniji programi poticaja prema rezultatima ankete

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Zapadnohercegovačka
OPĆINA POSUŠJE

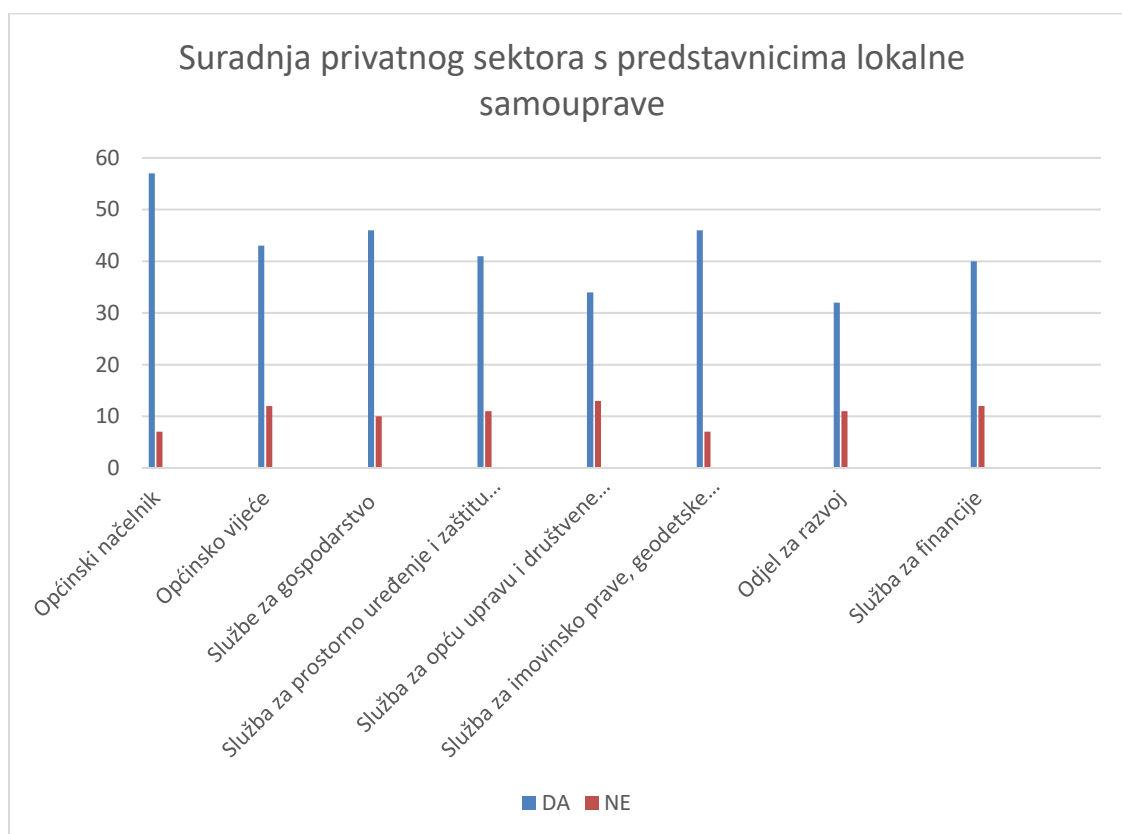

Grafikon 14: Ostali oblici potpore prema rezultatima ankete

SURADNJA S PREDSTAVNICIMA LOKALNE SAMOUPRAVE

Na pitanje o suradnji s predstavnicima lokalne samouprave je odgovorilo 57 poduzeća. Najviše ispitanih poduzeća koja su ponudila odgovore surađuje s općinskim načelnikom i službom za imovinsko pravne odnose, geodetske poslove i katastar. Anketirana poduzeća su svoju suradnju s tijelima lokalne samouprave ocijenila s dobrom ocjenom odnosno dobrom suradnjom, dok je sa ostalim službama suradnja ocjenjena kao zadovoljavajuća.

Grafikon 15: Pokazatelji dosadašnje suradnje anketiranih poduzeća sa predstavnicima lokalne samouprave

BROJ POSLOVNIH ZONA U OPĆINI POSUŠJE

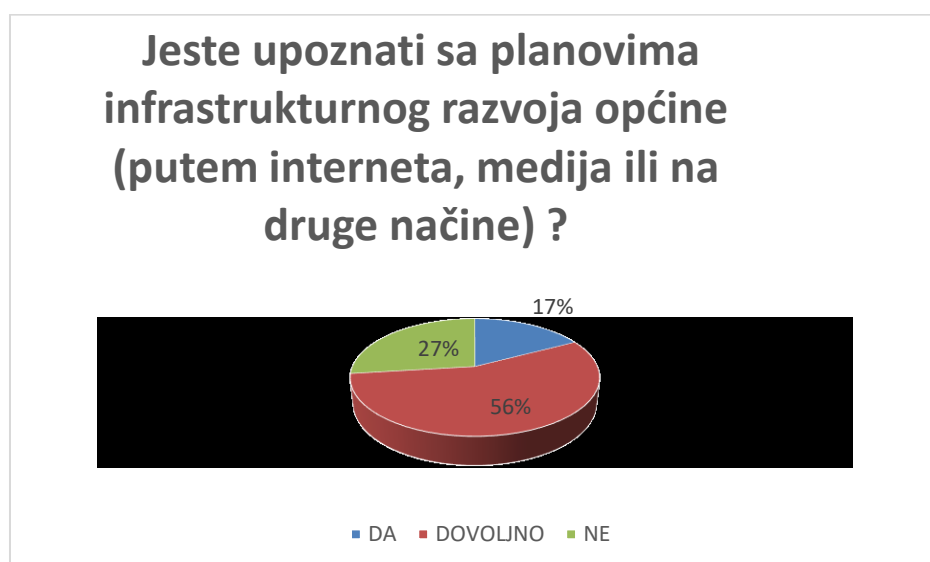
Na ovo pitanje su odgovorila 52 anketirana poduzeća od njih 57. Više od polovine anketiranih poduzeća je upoznato s brojem poslovnih zonama koje se nalaze u općini Posušje dok je ostatak odgovora negativan.

KVALITETNO UREĐENI PODATCI O INFRASTRUKTURI, VRSTI I CIJENI KOMUNALNIH USLUGA U POSLOVNIM ZONAMA KOJE SE NUDE POTENCIJALNIM ULAGAČIMA

Na ovo pitanje je odgovorilo 50 poduzeća od 57 anketiranih, 66% njih smatra da Općina ima kvalitetno uređene podatke o infrastrukturi, ostatak smatra suprotno.

PLANOVI INFRASTRUKTURNOG RAZVOJA (PUTEM INTERNETA, MEDIJA ILI NA DRUGE NAČINE)

Na ovo pitanje je odgovorilo 89% anketiranih poduzeća. Što se tiče upoznatosti s planovima infrastrukturnog razvoja 56% poduzeća je dovoljno upoznato sa planovima infrastrukturnog razvoja putem različitih medija ili izravnim uvidom, 27% njih nije bio u prilici upoznati se s planovima, dok je 17% ispitanika u potpunosti upoznato s planovima.

Grafikon 16: Upoznatost sa planovima infrastrukturnog razvoja općine (putem interneta, medija ili na druge načine)

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Zapadnohercegovačka
OPĆINA POSUŠJE

OPĆINSKA WEB STRANICA I STATISTIČKI PODATCI I INFORMACIJE

Od 57 anketiranih poduzeća njih 52 je odgovorilo na ovo pitanje. 58% poduzeća redovito prati web stranicu Općine Posušje.

KVALITETA UREĐENJA I DOSTUPNOST PODATKA TE INFORMACIJE POTREBNE PRIVATNOM SEKTORU
OBJAVLJENE NA SVOJOJ WEB STRANICI

48 poduzeća od ukupno 57 anketiranih je odgovorilo na ovo pitanje. Većina smatra da općina ima kvalitetno uređene podatke dostupne na svojoj web stranici, njih čak 55%.

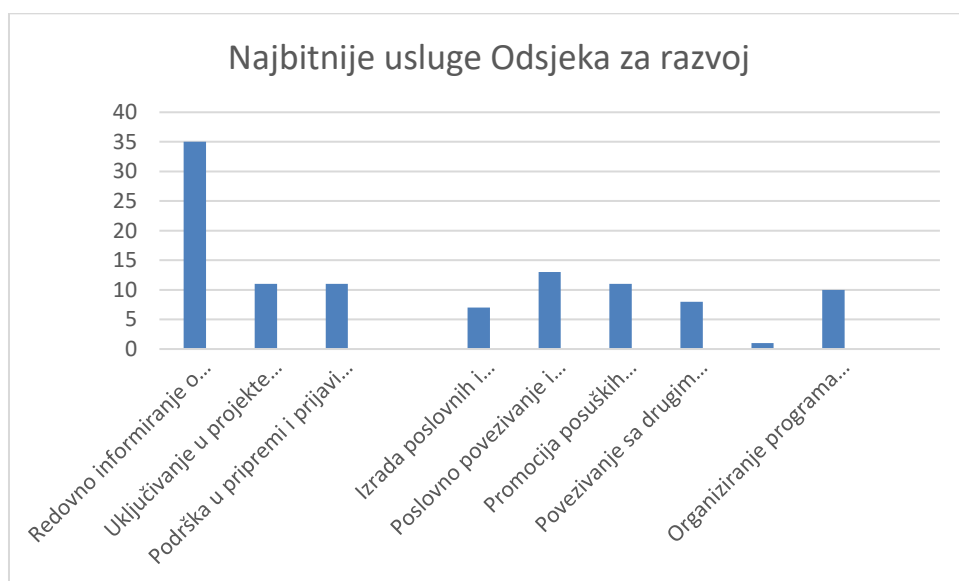
5 PRIJEDLOZI PRIVATNOG SEKTORA ZA POBOLJŠANJE SURADNJE S JAVNIM SEKTOROM

UPOZNATOST SA DJELOKRUGOM RADA ODSJEKA ZA RAZVOJ OPĆINE POSUŠJE

Od ukupno 57 anketiranih privatnih poduzeća, 50 poduzeća je pokazalo interes za ovo pitanje. 38% je upoznato s radom Odsjeka za razvoj Općine Posušje.

USLUGE ODJELA ZA RAZVOJ

Od ponuđenih odgovora, veći broj poduzeća je kao najbitniju uslugu naveo redovno informiranje o aktualnim javnim pozivima i natječajima te podršku u pripremi i prijavi projektnih prijedloga za domaće i strane investitore.

Grafikon 17: Najbitnije usluge Odjela za razvoj prema preferencijama anketiranih privatnih poduzeća

PRIJEDLOGE ZA SURADNJU S OPĆINOM POSUŠJE

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Zapadnohercegovačka
OPĆINA POSUŠJE

Od 57 anketiranih poduzeća, 20 poduzeća je imalo prijedlog za suradnju s Općinom Posušje, 37 poduzeća nema dodatne prijedloge za suradnju jer je zadovoljno sa trenutnom suradnjom. Prijedlozi se odnose na:

- poboljšanje kvalitete obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada
- smanjenje parafiskalnih pristojbi
- pokretanje razvojnih projekata
- privlačenje ulaganja
- povlačenje sredstava iz raspoloživih fondova
- podrška startup poduzećima
- podrške I olakšica za obrtnike.
- privlačenje stranih investitora u općinu Posušje koji bi omogućili zapošljavanje i daljnju edukaciju na svim područjima, pogotovo na tehnološkom razvoju
- manje administracije jednostavnije procedure za izdavanje dozvola
- potenciranje razvoja turističke djelatnosti
- poštivanje i provođenje zakona na svim razinama kako u javnom tako i u privatnom sektoru

6 ZAKLJUČAK ANALIZE

Provedeno istraživanje imalo je zadaću ustanoviti razinu zadovoljstva privatnog sektora radom javne uprave i konkretne potrebe privatnog sektora na području općine Posušje.

Možemo zaključiti kako najveći broj poduzeća koja smo anketirali sudjeluje u sektoru metala i plastike, građevinskoj industriji, trgovini, prijevozu, medicinskim djelatnostima dok su industrija tekstila, hotelijerstvo i razne usluge manje zastupljene.

Što se tiče veličine poduzeća mjenom po godišnjem prometu, tu imamo raspodjelu među anketiranim poduzećima. Od navedenih podataka 7 poduzeća je ostvarilo preko 10 milijuna KM prometa, 12 je ostvarilo godišnji promet između 2 i 10 milijuna KM, od 500.000,00 do 1 000 000 4 poduzeća, a preostalih 25 poduzeća je ostvarilo promet do 500.000,00 KM.

Naša poduzeća imaju većinom mušku radnu snagu jer se prema rezultatima ankete dolazi do zaključka da je preko dvije trećine zaposlenih muškoga spola. Iz ovoga možemo zaključiti da pri zapošljavanju još uvijek nema spolne ravnoteže.

Poduzeća u općini Posušje koja su sudjelovala u anketi proširuju svoj proizvodni asortiman i izlaze na nova tržišta što pokazuje podatak da njih 28% izvozno orijentirano.

POTREBE I PRIORITETI ISPITANIKA U POSLOVANJU

Većina anketiranih poslodavaca, blizu jedne trećine njih je pokazalo potrebe za novim zapošljavanjem. Ispitanici su pokazali potrebu za poticajima pri zapošljavanju novih radnika kao i za poticajima pri nabavi nove opreme/strojeva.

16% anketiranih poduzeća se izjasnilo da ima potrebu za izlazak na nova tržišta, pretežno na područje EU. Za nabavku nove opreme 57% poduzeća je odgovorilo da im je potrebna nova oprema kako bi mogli širiti svoje poslovanje.

ZADOVOLJSTVO PRIVATNOG SEKTORA USLUGAMA JAVNOG SEKTORA

Najveće poteškoće koje navode anketirana poduzeća su siva ekonomija, naplata potraživanja, kao i entitetske naknade, županijske pristojbe, posebne naknade i parafiskalni nameti. Čak 75% ispitanika je djelomično upoznato s uslugama općinske administracije dok je 19% poduzeća u potpunosti upoznato s uslugama.

Nadalje, kao najbitnije usluge koje Općina može pružiti svojim korisnicima su podijeljene na tri cjeline:

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Zapadnohercegovačka
OPĆINA POSUŠJE

1. Administracija (transparentne i dostupne informacije o potrebnoj dokumentaciji za ishođenje dozvola, brže rješavanje predmeta),
2. Programi poticaja (poticaji za radnu snagu i poticaji za nabavku opreme),
3. Ostali oblici podrške Općine privatnom sektoru (podrška lokalnim gospodarstvenicima kroz posredovanje u komunikaciji s višim razinama vlasti i ubrzano izdavanje dozvola su bili najčešći odgovori).

Najčešći oblik suradnje privatnog sektora s općinskom administracijom je bio kroz Lokalno ekonomsko vijeće. Mnoga poduzeća su već imali prilike surađivati s nekim od Službi Općine. Najčešće su ostvarivali suradnju s Općinskim načelnikom, službom za gospodarstvo i službom za imovinsko-pravne, geodetske poslove, katastar, prostorno uređenje i zaštitu okoliša.

Anketirana poduzeća su mišljenja kako Općina ima kvalitetno uređene podatke o infrastrukturi, vrsti i cijeni komunalnih usluga u poslovnim zonama i parcelama koje se nude na prodaju ili korištenje potencijalnim ulagačima kao i informacije potrebne privatnom sektoru objavljene na svojoj web stranici.

Čak 56% poduzeća je dovoljno upoznato s planovima infrastrukturnog razvoja općine putem raznih medija, dok je 17% njih u potpunosti upoznato s planovima dok se preostali dio odnosi na nedovoljno upoznate.

Poduzeća su iznijela svoje prijedloge o poboljšanju suradnje s Općinom koja se uglavnom odnose na smanjenje parafiskalnih nameta, pokretanje razvojnih projekata, razvoj turizma, podrške i olakšice poduzećima kao i poboljšanje kvalitete obrazovanja.

Analizu izradio – Odsjek za razvoj i Jedinica za lokalni ekonomski razvoj Općine Posušje na temelju rezultata anketiranih poduzetnika